

แหล่งเรียนรู้ <http://gotoknow.org/ph-eco>, <http://gotoknow.org/his-community>

ใน <http://gotoknow.org/hsrd>

ประมวลการสอนรายวิชา

วิชาเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข (The Economics of Public Health)

รหัส 4074201 2(2-0) ปีการศึกษา 2548 ภาคการศึกษาที่ 2

หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต (สาธารณสุขชุมชน) Bachelor of Science (Community Health)

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

ผู้สอน อนุชา หนู่นุ่น*

สังเขปรายวิชา แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุข ความสำคัญของการจัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ได้ประโยชน์สูงสุด อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความเป็นธรรมมากที่สุด โดยเฉพาะในประเด็นการจัดบริการสาธารณสุข การบริหารทรัพยากรในการรักษาพยาบาล การจัดสรรงบประมาณ และการประเมินโครงการ รวมทั้งมาตรการด้านการแพทย์และสาธารณสุข ตลอดจนความสัมพันธ์ของงานสาธารณสุขกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

แนวคิด วิชาเศรษฐศาสตร์สาธารณสุขเป็นการผสมผสานมุมมองของหลักวิชาเศรษฐศาสตร์ ที่ว่าด้วยวิธีการจัดสรรทรัพยากรอันมีอย่างจำกัดและขาดแคลนให้เกิดประโยชน์สูงสุด เข้ากับการจัดบริการสาธารณสุขที่นับวันจะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านสังคมและเทคโนโลยี ที่ทำให้ค่าใช้จ่ายด้านสุขภาพจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ (ประมาณร้อยละ 5 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ) อุตสาหกรรมการบริการสุขภาพจึงเป็นบริการอย่างหนึ่งที่สำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ แต่ในการนำหลักเศรษฐศาสตร์มาใช้ในงานสาธารณสุข มักจะมีข้อโต้แย้งอยู่เนื่อง ๆ ถึงข้อจำกัดของกลไกการตลาดว่าไม่สามารถนำมาใช้จัดสรรทรัพยากรสาธารณสุขได้ดีนัก โดยเฉพาะประเด็นที่ว่าประชาชนควรจะรับผิดชอบสุขภาพของตนเองเพียงใด และรัฐควรจะจัดสวัสดิการด้านสาธารณสุขให้แก่ประชาชนระดับใดจึงจะเหมาะสม วิชาเศรษฐศาสตร์จึงเป็นวิชาที่เน้นแนวคิดมากกว่าวิธีการ ภายใต้อาณัติเพื่อสร้างความตระหนักให้เกิดขึ้นในระบบบริการสาธารณสุขซึ่งเป็นการสะท้อนของเป้าหมายหลักในระบบบริการสาธารณสุขทั่วโลก ทั้งนี้ได้มีเครื่องมือเพื่อประเมินความเป็นธรรมดังกล่าว เช่นการประเมินประสิทธิภาพและความคุ้มค่า การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยของโครงการ หรือการประเมินระดับมหภาคเกี่ยวกับบัญชีรายจ่ายด้านสุขภาพของประเทศ ตลอดจนการประเมินความเป็นธรรมทางสุขภาพโดยตรง ซึ่งได้มีการพัฒนาเครื่องมือเพื่อการประเมินดังกล่าวขึ้นล่าสุดโดยศูนย์วิจัยและติดตามความเป็นธรรมทางสุขภาพ มหาวิทยาลัยนเรศวร

สศ.บ. (บริหารงานสาธารณสุข), วท.ม. (การวิจัยและพัฒนาระบบสาธารณสุข)

นักวิชาการสาธารณสุข 5 งานทะเบียนฯ และการประเมินผล กลุ่มงานประกันสุขภาพ สสจ.พัทลุง

ใน <http://gotoknow.org/hsrd>

จุดประสงค์

1. เพื่อให้นักศึกษาสามารถอธิบายแนวคิดทางด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุขได้
2. เพื่อให้นักศึกษาสามารถวิเคราะห์สถานการณ์การจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยงานได้โดยใช้แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข และการประเมินผลทางเศรษฐศาสตร์
3. เพื่อให้นักศึกษาสามารถจัดทำรายงานสรุปผลการจัดบริการสาธารณสุขของหน่วยงาน พร้อมข้อเสนอเพื่อการตัดสินใจต่อผู้บริหารได้

ความต้องการรายวิชา

1. ฟังบรรยายในคาบเรียน 8 ครั้ง (32 คาบเรียน)
2. ศึกษาด้วยตนเองเพิ่มเติม
3. ทำแบบทดสอบหลังเรียน
4. ทำรายงานและนำเสนอรายงานผ่านทาง Blog ของตนเอง 7 เรื่อง ในแต่ละสัปดาห์ คือ

1) ประสบการณ์ที่เป็นความภาคภูมิใจที่สุดของชีวิตในการทำงานด้านสาธารณสุขของตัวเอง

2) ประสบการณ์ในการทำงานที่เป็นการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐศาสตร์กับพฤติกรรมด้านสุขภาพ

3) ข้อสังเกตในการจัดสรรงบประมาณด้านสาธารณสุขใน CUP ที่ท่านทำงานอยู่ และข้อเสนอหากจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในส่วนที่ทำได้ภายใน CUP

4) ข้อเท็จจริงเรื่องความเป็นธรรมจากการใช้บริการของประชาชนในอำเภอที่ท่านทำงานอยู่ เปรียบเทียบจากผู้มีสิทธิข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ, สิทธิประกันสังคม และ โครงการ UC (บัตรทอง)

5) ประสบการณ์การจัดการกับปัญหากล้าคนด้านสาธารณสุขไม่เพียงพอในอำเภอของท่าน

6) การประเมินผลการจัดบริการสาธารณสุขแก่ประชาชนที่ผ่านมาในอำเภอของท่าน ขาดตกบกพร่องตรงไหนบ้าง จะต้องเพิ่มเติมการประเมินอะไรได้อีก

7) ท่านจะเสนออะไร อย่างไร ในภาพรวมทั้งหมด เพื่อพัฒนาการจัดบริการสาธารณสุขแก่ประชาชนในอำเภอของท่าน

ใน <http://gotoknow.org/hsrd>**การวัดผลและประเมินผล**

1. ทดสอบหลังเรียน ร้อยละ 20.00
2. รายงานที่ได้รับมอบหมาย ร้อยละ 30.00
3. การนำเสนอรายงาน ร้อยละ 30.00
4. สอบปลายภาค ร้อยละ 20.00

ประเมินผลโดยอิงเกณฑ์ ดังนี้

คะแนน	ระดับคะแนน	ความหมาย	ค่าระดับคะแนน
80-100	A	ดีเยี่ยม	4.0
75-79	B ⁺	ดีมาก	3.5
70-74	B	ดี	3.0
65-69	C ⁺	ดีพอใช้	2.5
60-64	C	พอใช้	2.0
55-59	D ⁺	อ่อน	1.5
50-54	D	อ่อนมาก	1.0
0-49	E	ตก	0

หนังสือประกอบการศึกษาค้นคว้า

ศุภสิทธิ์ พรณารุโณทัย, 2544. เศรษฐศาสตร์สาธารณสุขในยุคปฏิรูประบบสุขภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2.

พิษณุโลก : หจก.สุรสิทธิ์กราฟฟิค.

สมคิด แก้วสนธิ และ ภิรมย์ กมลรัตนกุล, 2534. การวิเคราะห์และประเมินผลบริการสาธารณสุข.

กรุงเทพฯ : คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สัมฤทธิ์ ศรีธำรงสวัสดิ์ และ ศุภสิทธิ์ พรณารุโณทัย, 2543. ชุดเครื่องมือวัดความเป็นธรรมเพื่อประเมินผลการปฏิรูประบบสุขภาพไทย, รายงานวิจัย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข

Donaldson C. and Gerard K., 1993. Economics of Health Care Financing : The Visible Hand.

London : Macmillan Press LTD.

Drummond H.E, Brien B., Sddart G.L, and Torrance G.W., 2000. Methods for the Economics

Evaluation of Health Care Programmes. 2nd. England : Oxford University.

Witter S., Ensor T., Jowett M., and Thompson R., 2000. Health Economic for Developing

Countries : A practical guide. York City : The University of York (Center for Health Economic).

ใน <http://gotoknow.org/hsrd>

ตารางสอนและรายละเอียดประเด็นที่ศึกษา

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	ประเด็นที่ศึกษา	กิจกรรม	การประเมินผล
1	6 ม.ค.49	- ปฐมนิเทศรายวิชา --> การเรียนการสอน, การทดสอบหลังเรียน, การจัดทำรายงานและการนำเสนอ, หลักเกณฑ์การประเมินผลรายวิชา	บรรยาย	- จำนวนผู้เข้าชั้นเรียน
1 คาบ				
1 คาบ	6 ม.ค.49	- ความรู้เบื้องต้นในวิชาเศรษฐศาสตร์ --> ความหมายของความขาดแคลน, ความจำกัด, ความต้องการ, ความจำเป็น, อุปสงค์, อุปทาน, ความเต็มใจที่จะซื้อ, ความสามารถที่จะซื้อ, ทางเลือก และโอกาส	บรรยาย, อภิปราย	- สังเกตจากความสนใจในการซักถาม,
2	6 ม.ค.49	- ปรัชญา แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข --> ระบบสุขภาพ, ระบบบริการสาธารณสุขและกลไกการตลาด, ระบบบริการสาธารณสุขที่ดี, ผลลัพธ์ที่พึงประสงค์ของระบบบริการสาธารณสุข	บรรยาย, อภิปราย, กิจกรรมกลุ่ม ตามใบงาน	- สังเกตจากความสนใจในการซักถามและการร่วมกิจกรรมกลุ่ม - คะแนนทดสอบหลังเรียน
2 คาบ				
3	13 ม.ค.49	- ปรัชญา แนวคิดเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข (ต่อ) --> เศรษฐศาสตร์มหภาคและจุลภาค, อุปสงค์-อุปทานและปัจจัยกำหนดเกี่ยวกับบริการสาธารณสุข, ลักษณะพิเศษของสินค้าสุขภาพ, ปรากฏการณ์ความบิดเบี้ยวของอุปสงค์-อุปทานในระบบบริการ- สาธารณสุข, การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐศาสตร์กับพฤติกรรมด้านสุขภาพ	บรรยาย, อภิปราย, กิจกรรมกลุ่ม ตามใบงาน	- สังเกตจากความสนใจในการซักถามและการร่วมกิจกรรมกลุ่ม - คะแนนทดสอบหลังเรียน
2 คาบ				
4	13 ม.ค.49	- การเงินการคลังในระบบบริการสาธารณสุข --> แนวคิดทางการเงินการคลังในระบบบริการสาธารณสุข, แหล่งที่มา-ที่ไปของการเงินการคลัง, กลไกการจ่ายเงิน,	บรรยาย, อภิปราย, กิจกรรมกลุ่ม ตามใบงาน	- สังเกตจากความสนใจในการซักถามและการร่วมกิจกรรมกลุ่ม - คะแนนทดสอบหลังเรียน
2 คาบ				

ใน <http://gotoknow.org/hsrd>

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	ประเด็นที่ศึกษา	กิจกรรม	การประเมินผล
5 2 คาบ	20 ม.ค.49	- การเงินการคลังในระบบบริการสาธารณสุข (ต่อ) --> ส่วนผสมระหว่างบริการและการคลังของภาครัฐและภาคเอกชน, ปัญหาการเงินการคลังในระบบบริการสาธารณสุข, แนวโน้มการเงินการคลังของประเทศ, ระบบการคลังตามนโยบายสร้างหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (30 บาท ๑)	บรรยาย, อภิปราย, กิจกรรมกลุ่ม ตามใบงาน	- สังเกตจากความสนใจในการซักถามและการร่วมกิจกรรมกลุ่ม - คะแนนทดสอบหลังเรียน
6 2 คาบ	20 ม.ค.49	- หลักประกันสุขภาพ --> แนวคิดการประกันสุขภาพและการสร้างหลักประกันสุขภาพ, การเฉลี่ยความเสี่ยง, ประเภทของหลักประกันสุขภาพ, องค์ประกอบของระบบการประกันสุขภาพ	บรรยาย, อภิปราย, กิจกรรมกลุ่ม ตามใบงาน	- สังเกตจากความสนใจในการซักถามและการร่วมกิจกรรมกลุ่ม - คะแนนทดสอบหลังเรียน
7 2 คาบ	27 ม.ค.49	- หลักประกันสุขภาพ (ต่อ) --> หลักเกณฑ์การคิดเบี้ยประกันและการจ่ายเงินทดแทน, แนวคิดสำคัญของระบบสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาล 3 ระบบใหญ่ คือ ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ ประกันสังคม และโครงการหลักประกันสุขภาพถ้วนหน้า (30 บาท ๑), ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในระบบประกันฯ	บรรยาย, อภิปราย, กิจกรรมกลุ่ม ตามใบงาน	- สังเกตจากความสนใจในการซักถามและการร่วมกิจกรรมกลุ่ม - คะแนนทดสอบหลังเรียน
8 2 คาบ	27 ม.ค.49	- หลักประกันสุขภาพ (ต่อ) --> ผลกระทบจากระบบสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลทั้ง 3 ระบบต่อระบบบริการสาธารณสุข	บรรยาย, อภิปราย, กิจกรรมกลุ่ม ตามใบงาน	- สังเกตจากความสนใจในการซักถามและการร่วมกิจกรรมกลุ่ม - คะแนนทดสอบหลังเรียน
9 2 คาบ	3 ก.พ.49	- การจัดสรรทรัพยากรในระบบสาธารณสุข --> แนวคิดการจัดสรรทรัพยากรในระบบสาธารณสุขและกฎหมาย หรือระเบียบที่เกี่ยวข้อง, แนวทางในภาพรวมของการจัดสรรทรัพยากรในระบบสาธารณสุขตามโครงการหลักประกัน-สุขภาพถ้วนหน้า (30 บาท ๑)	บรรยาย, อภิปราย, กิจกรรมกลุ่ม ตามใบงาน	- สังเกตจากความสนใจในการซักถามและการร่วมกิจกรรมกลุ่ม - คะแนนทดสอบหลังเรียน

ใน <http://gotoknow.org/hsrd>

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	ประเด็นที่ศึกษา	กิจกรรม	การประเมินผล
10 2 คาบ	3 ก.พ.49	- การจัดสรรทรัพยากรในระบบสาธารณสุข (ต่อ) --> ความหมาย ความเป็นมา และความสำคัญของ กลุ่มวินิจฉัยโรคร่วม (DRGs), การนำ DRGs ไปใช้ ประโยชน์, ผลกระทบของ DRGs ต่อระบบบริการ สาธารณสุข	บรรยาย, อภิปราย, กิจกรรมกลุ่ม ตามใบงาน	- สังเกตจากความสนใจใน การซักถามและการร่วม กิจกรรมกลุ่ม - คะแนนทดสอบหลัง เรียน
11 2 คาบ	10 ก.พ.49	- เศรษฐศาสตร์กำลังคนในระบบสาธารณสุข --> แนวคิด ประเภท การบริหารจัดการ และการพัฒนา กำลังคนในระบบสาธารณสุข	บรรยาย, อภิปราย, กิจกรรมกลุ่ม ตามใบงาน	- สังเกตจากความสนใจใน การซักถามและการร่วม กิจกรรมกลุ่ม - คะแนนทดสอบหลัง เรียน
12 2 คาบ	10 ก.พ.49	- การประเมินผลทางด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข --> แนวคิด ประเภท และความจำเป็นในการ ประเมินผลทางด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข, การ เตรียมข้อมูลในการประเมินผลฯ	บรรยาย, อภิปราย, กิจกรรมกลุ่ม ตามใบงาน	- สังเกตจากความสนใจใน การซักถามและการร่วม กิจกรรมกลุ่ม - คะแนนทดสอบหลัง เรียน
13 2 คาบ	17 ก.พ.49	- การประเมินผลทางด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข (ต่อ) --> การวิเคราะห์ข้อมูล การแปลผล และ วิเคราะห์สถานการณ์การจัดบริการสาธารณสุขใน ภาพรวม	บรรยาย, อภิปราย, กิจกรรมกลุ่ม ตามใบงาน	- สังเกตจากความสนใจใน การซักถามและการร่วม กิจกรรมกลุ่ม - คะแนนทดสอบหลัง เรียน
14 2 คาบ	17 ก.พ.49	- การประเมินผลทางด้านเศรษฐศาสตร์สาธารณสุข (ต่อ) --> ปฏิบัติการประเมินผลการดำเนินงาน สาธารณสุขของหน่วยงาน	บรรยาย, อภิปราย, กิจกรรมกลุ่ม ตามใบงาน	- สังเกตจากความสนใจใน การซักถามและการร่วม กิจกรรมกลุ่ม - คะแนนทดสอบหลัง เรียน
15 2 คาบ	24 ก.พ.49	- ความสัมพันธ์ของงานสาธารณสุขกับการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคม --> แนวคิด และความจำเป็น ในการแทรกแซงของรัฐในบริการสาธารณสุข และ ผลกระทบที่เกิดขึ้น	บรรยาย, อภิปราย, กิจกรรมกลุ่ม ตามใบงาน	- สังเกตจากความสนใจใน การซักถามและการร่วม กิจกรรมกลุ่ม - คะแนนทดสอบหลัง เรียน

ใน <http://gotoknow.org/hsrd>

ครั้งที่	วัน เดือน ปี	ประเด็นที่ศึกษา	กิจกรรม	การประเมินผล
16 2 คาบ	24 ก.พ.49	- ความสัมพันธ์ของงานสาธารณสุขกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม (ต่อ) --> รูปแบบการจัดบริการสาธารณสุขตามแนวทางการปฏิรูประบบสุขภาพและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	บรรยาย, อภิปราย, กิจกรรมกลุ่ม ตามใบงาน	- สืบเนื่องจากความสนใจใน การซักถามและการร่วม กิจกรรมกลุ่ม - คะแนนทดสอบหลัง เรียน

บันทึก : _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____